קבלה · רמח״ל

מאמר וידי מקץ

רבי משה חיים לוצאטו [הרמח"ל]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מאמר ויהי מקץ

רבי משה חיים לוצאטו [הרמח"ל]

מקור הטקסט: ובלכתך בדרך

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מאמר-ויהי-מקץ/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

והא אברהם סבא חסידא אתי, פתח ואמר, רבי רבי, "ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חלם". ופרעה חלם לא כתיב, או ויחלום, אלא, ופרעה חולם, אמאי? אלא הכא רזין עלאין עמיקין וטמירין בארחין דמלכא קדישא, ארחין טמירין וגניזין מבני נשא, דלא מסתכלי ולא ידעין בנהירו דיקרא דמאריהון. דס"א אחשיכת עיינין דלהון, ואינון חשבין למיהך בארחין דיליה, ולית אינון ארחין דיליה, דכתיב (הושע יד, י), "כי ישרים דרכי ה'" וכו': פתח ואמר, רבון עלמין, חד, דלית כותך, דברית עלמא בשמך קדישא. ובשמך קדישא אנת מדבר ליה, לקיימא ליה כרעותך. ואורייתא בשמא דא קדישא יהבית לישראל עמך ברחימו, דרחימית לון לאתקשרא בך בקוטרא דמהימנותא דלא יתפרשון לעלמין. יהא רעוא קדמך לאתערא עלי(ן) השתא ברחימו דא ביחודא קדישא, למיהיב לי חילא, לאתערא אנא רחימותא בינך ובין ישראל עמך קדישין. ומגו חשוכא יתנהיר נהירו ורעוא ונייחא קמך, ובריך יהא שמך לעלם ולעלמי, עלמין. פתח ואמר (שה"ש ח, ו), "שימני כחותם על לבך", הכא רזין דרזין לחכימי לבא לאסתכלא ולמנדע ארחין טמירין דמלכא. כתיב (איוב לז, יב), "והוא מסבות מתהפך בתחבולותיו" כו', מתהפך דייקא, גו רזי דרגין ארחין דמלכא מתפרשאן דא מן דא, ארחין מגו ארחין, דסלקין לכמה סטרין, משניין איליו מאילין, דרגא נפיק מדרגא, כלא בסידורא אסתדר, למיהך לקבליה דההוא ס"א מסאבא, דאתמר בית (שמואל ב, כב, כז), "ועם עקש תתפל". בג"ד, "והוא מסבות מתהפך בתחבולותיו", מתהפך דייקא:

ת"ח, כמה עמיקין אינון רזין דמלכא קדישא, בגו לגו קטרא אתקשר - קטרא דמהימנותא בההוא עמודא דאמצעיתא, תמן מתחברן דרגין בחיבורא חד. אי' עלאה קושר קטרא טמיר לגו, ותמן מזדמנן מילין בשיעורא סתים, למיקום על בוריהון בעלמא בסטר קדישא, ודרגין לשאר סטרין מתפרשאן בשיעורא אחרינא, דאתחזי למיהך לקבליה דההוא מסאבא, "תתפל" ודאי. ועלמא כלא בקטרא דא אתרשים דייקא ואתחתים. מתמן ולהלאה בגילויא מסתדרין מילין בשיעורא אחרינא, רזא דא - אמת, חותמו של הקב"ה אמת, דא חותמא דארשים ביה כל ברייו. כיון דאתרשימו בהאי, מילין לארחיהון מתפרשן. בג"כ הכי מתדברן עלמין כלא רזא סתום וגליא. הכא כתיב (קהלת ז, כט), "האלקים עשה את האדם ישר" וכו', דהא מסטרא דקטרא דא מילין באורח מישר מתפשטן. אבל בשעתה דחב אד"ק אסתלקו מילין לאורח אחרינא, וקטרא דא אטמר ולא אתגליא, וארחין מתפרשין לפום דרגין, ומסתחרן גלגולין לכמה סטרין, כלא בגין ההוא ס"א דאיתיהב ליה רשו לשלטאה. בג"כ "והמה בקשו חשבונות רבים". ורזא דא (בראשית ג, כד), "להט החרב המתהפכת", דמתהפכת מסטרא לסטרא מארחא לארחא.

הכא כתיב, "כי ישרים דרכי ה'" - ישרים ודאי. מסטרא דאמת דא, אבל לא זכאן להא אלא אינון זכאי קשוט, דכתיב "וצדיקים ילכו בם" וכו'. אבל אחרנין לא מסתכלין אלא לבר. ומאן דלא קאים בהימנותא דמאריה - אתתקל ביה. בג"כ - "ופושעים יכשלו בם":

ת"ח, ישראל הכא בקטרא דא מתקטרין ודאי, ובגיניה אתמר בהם, "ישראל גוי אחד", דהכא קאים יחודא לאשתמודעא, "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", ה' - דא יובילא, אלקינו - דא עמודא דאמצעיתא, ה' - דא שכינתא. עמודא דאמצעיתא - בריח התיכון מבריח מן הקצה אל הקצה, קצה עלאה קצה תתאה. ואי תימא אמאי לעילא ותתא הוי"ה, ובאמצעיתא אלקים. אלא כלא רזא עלאה, איהו קטרא דיחודא דמתקטר בדרגוהי, יקו"ק באמצעיתא קאים, לעילא ולתתא אלקים. כד מתחברן דרגין ביחודא שלים - יקו"ק אתפשט לעילא ותתא, אלקים קאים באמצעיתא, מתחברן כלהו בחיבור חד. רזא דכלא - הוי"ה אלקים, שמא שלים (בראשית ב, ז), "וייצר ה' אלקים את האדם". וכל עלמא כגונא דא בשמא שלים אתברי - "האלקים עשה את האדם ישר", ולבתר הכי "המה בקשו חשבונות רבים". וישראל אתמר בהו (ירמיהו ב, כא), "ואנכי נטעתיך שורק" וכו'. ת"ח, ו' בתלת נקודין אתקשר, חולם לעילא, חירק לתתא, שורק באמצעיתא. חולם - איהו תגא ברישא דמלכא; חירק לתתא - שכינתא כרסיא תחותיה; שורק באמצעיתא - רזא דיליה ודאי, תמן אשתרשן ישראל, ואתמר בהו (מיכה ז, כ), "תתן אמת ליעקב". בג"כ "נטעתיך שורק" - דא שורק "כלה זרע אמת":

ות"ח, שכינתא ודאי מסטרא דילה - "להט החרב המתהפכת". אבל מסטרא דאתכלילת ביה במלכא, אתמר בה, "שימני כחותם על לבך", דא חותם דאתמר דאתקטר בלבא דמלכא. על רזא דא כתיב (ישעיהו נה, ט), "כי גבהו שמים מארץ" וכו' - שכינתא ברזא דילה איהי ארץ, ותמן להט החרב המתהפכת. אבל מסטרא דאתכלילת ביה במלכא גו ההוא קטרא דאתמר, בשמים איהי, תמן טמירו מילין, גילויא לתתא מסתדרן בסידורא דאתחזי לון, בג"כ "כן גבהו" ודאי. אשתכח כלא בתרין סטרין. קטרא קטיר לגו - תמן סתימו דכלא דרגין. מתפרשן לבר - בארחין משניין לקבל דחוייא עקימא לאכפיא ליה:

ות"ח, מזמנא דעבדו ערב רב ההוא עגל, אתערב ערבוביא בישא דמסאבותא בגו ישראל, ובגיניה לית נהורא נהיר לישראל, דלא אשתכח לגביה קטרוגא. אבל קב"ה מאי עביד, גו טמירו דקטרא מסתדרן מילין. בין כך ובין כך לבר מסתחרן גלגולין משניין, דהא ס"א קאים בקטרוגא תקיפא לערבבא מילין, אבל בטמירו דלגו אתוקמן מילין באתרייהו. בסופא דכלא אתגליין כל אינון גלגולין עמיקין וטמירין דאטמרו לגו, וישתמודע דכלא מגו ההוא רזא נפיק, אע"ג דאתחזו באורח אחרא:

ת"ח, כגוונא דא השתא הא קב"ה איתרעי בך לאנהרא נהירו עלאה גבך. אבל עכ"ד מגו טמירו דקטרא מטאן מילין. ולבתר מסתחרן בכמה גלגולין משניין. והא בגינייהו ס"א בקטרוגא תקיפא קיימת, וארעישת עלמא, ואחשיכת עיינין דכמה חכימין דלא למחמא. וקב"ה לעילא אסדר מילין לגו, עד דזמנא ימטי ויתגלון. כדין (ישעיהו מ, ה), "ונגלה כבוד ה'", וישתמודעין כלהו גלגולי מילין, דכלא לאקמא מלה על בורייה בעא לון מלכא קדישא ודאי. ולזמנא דאתי כגוונא דא - "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו" וכו', דהא השתא בגלותא קב"ה אסדר מילין גו ההוא טמירו, וגלותא אתהפך בגלגולוי. כיון דישתלם גלותא - "ונגלה כבוד ה'". כדין ינדעון כלא "כי פי ה' דבר" מקדמת דנא. וכלהו גלגולין דגלותא לתיקונא דישראל, ואצטריכו. ומגו ההוא סידורא טמיר הוו נפקין כל חד לסטרייהו. על רזא דא, "ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם":

ת"ח, חלמא דא - רזא איהו דשכינתא דברנותא נטלת על מצרים לאזמנא גלותא ופורקנא לישראל. ורזא דא "שבע פרות", אבל מלה דא תרתין שנין מקדמיתא אתחזיאת, אלא דס"א אמשיכת מלה כל אינון תרתין שנין, ובין כך ובין כך קב"ה הוה מסדר מילין להאי לעילא לגו טמירו דיליה. כיון דאשתלימו תרתין שנין - אתגליאת מלה דאזדמנת מקדמיתא, ואתחזי פרעה חולם חלמא - דאתחזי שלטנותא דא דנטלת שכינתא, כמה דאמינא:

ות"ח, בקיטרא דא רחימו דקב"ה וישראל אתקשרו ודאי, דכתיב (שה"ש ח, ו), "כי עזה כמות אהבה" וכו'. רזא סתימא וגניז, דהשתא גלינא ליה לאתערא רחימותא דא כדקא חזי. זכאה חולקיהון דישראל בדו"ד [בעלמא דין ובעלמא דאתי]: